

ABERTZALEA

(Gizarteari edukitzen zaion amoricaren ipui garratza)

Europar mila herri txiki, mila populu desberdin daude. Ez bakarrik Balkan-aldean, baita Mediterraneoko uharteetan ere. Bat da Errokaltar. Egia esateko, ezta Errokaltarrik, baina nire ipui hau baldin paratzen badut Txipren, Kretan, Maltan edo Menorkan, hangoak hasarratu eginen dira nirekin, eta ni pozik bizi naiz nire Bilboko etxean, Mediterraneotarren gorrotorik eduki gabe.

Errokaltar uharte txiki bat da, baina halare demonioen infernua baino bihurri eta traketsagoa. Han hiru populu diferente bizi dira, eta hirurak daude inglesen atzaparpean azpiraturik. Egia esateko, uharte hori guztiz pobrea eta eskasa da, eta inglesak diru oso gutxi ateratzen dute handik, dirua gastatu beste ez tute egiten, baina orain berreun urte sartu zen ingles barku bat hango kai batean, eta nola errokaltartarrak franko asperturik baitzeuden benezarren ajola apurraz, arras ongi onartuak izan ziren, eta oraindik ez tute hango estropozotik eskapatzeko paradarik izan. Errokaltarren bizi direnak, hirureun mila persona dira, inglesak kontatu gabe. Ehun ingles daude, ehun izan zirelako barku haretan etorri zirenak, eta inglesak badakigu oso usuarioaren maitaleak direla. Hangotarrak dira ehun mila latino, katalan edo probentzal, ezkinen ongi konturatu, ehun mila arabe, eta ehun mila errokeño. Errokeñoak leinu eta arraza aparte batekoak ziren, hizkuntza berezi batez zerdukatena, et inork etzekien haien jatorririk. Haiak esaten zuten Noeren laugarren seme baten ondorengoak zirela, baina Moisesek berak ere etzuen inoiz izan laugarren seme horren berririk.

Hiru populuak beti zeuden elkarrekilako gudian. Herri gudulari eta burrukariak ziren, baina etziren inglesekin ausartzen, bildurrez hauk handik joan zitezin edo. Latino-leinukoak Espainiarekin edo Frantziarekin (eztakit segurutik zeinekin) batasuna nahi zuten; honela pentsatzen zuten arabe-leinukoak Afrikan eta errokeño-leinukoak itsasoan iminiko zituztela. Arabe-leinukoek Tuniziarekin edo Egiptokin nahi zuten batasuna, latino-leinukoak Europan eta errokeño-leinukoak itsasoan iminteko. Eta errokeño-leinukoek Zeruko Jaunaren, Noeren Jainkoaren iaguntasuna eskatzen zuten, arabe-leinukoak Afrikara eta latino-leinukoak Europara botatzeko. Eta igande guztietan egiten ziren hiru-parteko gatazkak eta burrukaldiak; beste lurralde batzuetan jentea igandekari futbolera doa, baina Errokaltarren herri-arteko, populu-arteko burrukaldietara joaten zen. Inglesek begi txarrarekin ikusten zituzten gatazka eta lakar guzti hauk, baina nola inoiz etzuten ingles batere zauritu, etziren sekula sartzen.

Behin, Parisetik itzuli zen bere sorterrira errokaltartar gizon gazte bat, Sorbonan abogadutzako estudioak egin-berriak zeuzkana. Honen arbaso guztiak Errokaltarren jaiok ziren, eta hango odol guztiak korritzen ziren bere zainetatik. Ama arabe baten eta inglesa baten alaba zen, eta aita errokeño baten eta latina baten semea. Gizon gazte harek bere herri-kideen egoera latza ikusi zuenean, abertzale egin zen, eta erru guztiak inglesenak zirela erabaki zuen, hango liskarrak eta burrukaldiak, gorrotoak eta odol-isurtzeak eragozten eta iraungitzen jakin etzuleta, gobernari txarrak zirelako. Orduan uhartetar batzuekin mintzatu zen eta beren herri maitea liberatzeko gurutzada santua hasi zuten. Inglesekin burrukan sartu ziren, baina ez odolezko burrukan, inglesak Taliongo legearen zaleak direlako, eta arrisku handia dagoelako ingles baten hiltzea edo zauritzearekin. Honela bere gerra, isterrak erakusteko gerra bat zen; ingles zaldun edo galai bat ikusten zutenean galtzak kentzen zizkioten, eta ingles dama bat ikusten zutenean gonak kentzen zizkioten. Honela jarraitu zuten, Errokaltarren ingles galtza eta gona batere geratu etzen arte. Hango inglesak, Liverpooletik irtenen zuen barku bati igurikitzen eta itxadoten zioten, beren isterrak eta belaunak estaltzeko oihala ekarriko zuena, baina Ingalaterrako gobernuak erabaki zuen krisi izugarria zegoela Lankasterreko ehungintzetan, eta etzuen ezer bidali. Hango inglesak asko lotsatu eta ahalketu ziren, beren etxeetatik irteten ausartzen etzirelako.

Baina Ingalaterrako gobernuak asko alaitu eta arraitu zen. Oposizioko politiko-alderdiaren egunkariak astelenean ekartzen zuen editorial bat: "Zer gertatzen da Errokaltarren?" Eta eslogon honekin

gertatzen ziren hurrengo hautakuntzetarako. Egia esateko, ingles guztien botuak zeuzkaten oposizionistek arrazoi honegatik, eta gobernuak problema hori bistatik galtzeko erabakia hartu zuen. Abertzale abogauari deitu zien (honek zin egin zuen etzuela bere bizarrik kenduko inglesak bere uhartetik joan arte), eta galdetu zion ea gobernu autonomo edo independente bat formatu bazukeen Errokaltarren, eta ihardetsi eta erantzun zuen baietz, baina aurrerantzean inglesik agertzen ezpazen uhartean, turismoan ezpazen. Independentzia eman zion uharteari, eta biharamunean ehun galtza eta berreun gona heldu ziren Errokaltarrera.

Eta abertzale abogauak bere gobernu antolatu zuen. Populu-arte liskarrak debekatu zituen, eta baldin arabe batek latino bat edo errokeño bat hiltzen bazuen, hamar arabe hilak izaten ziren, eta baldin norbaitek hitz egiten bazuen gobernuaren kontra, eskumako bepurua kendua izaten zaió.

Baina jentea aspertu zen, eta erreboltari jarten zen gobernuaren kontra. Orduan gobernuak futbola ekarri zuen, baina populua etzen honekin libertitzen, bada berna apurtu baten ikusgarria ezta ikusgarri ikustekoa. Orduan zezen-toreadoreak ekarri zituen, baina nola beti irabazten zuten toreadoreek, eta zezenek beti galtzen, hirugarren igandean jentea aspertu zen.

Orduan gobernu bota zuten behera, ministro guztiak afusilatu zituzten, eta gobernuko buruzagi bizarduna, gure abogau abertzale ezaguna, soka lodi batekin urkatu.

Inglesen etorrera eskatu zuten, baina hauek esan zuten, baldin berriro hartzen bazuten Errokaltarreko ardura eta gobernu, Italia, Espainia, Albania, Tunizia eta beharbada Vietnameko errepublika herritarra hasarratuko zirela, eta uko egin zuten. Geroko berririk eztaukagu.

Ipui garratz eta aspergarri honetatik ikusten dugu, gizarteari ezin eduki lekidiokeela amoriorik, eta edukitzen baldin bazaio, gordean ezkutatu behar dela; populuak bere ongia gorrotatzen baitu, eta bere gaizkia maitatzen.

G. ARESTI.